

I N G E B L I K T

Wie meer wil weten over instructietaal en de rol die taal speelt in elke onderwijsleersituatie, kan terecht in een aantal recent verschenen of te verschijnen publikaties. Een overzicht door Rita Rymenans.

Taal, school en kennis

onderwijssociologie (school) en de kennisociologie (kennis). De verschillende hoofdstukken bekijken de rol van taal vanuit de volgende invalshoeken: taalfuncties en taalvariatie, de school als context voor taalgebruik, communicatieve patronen in de klas, taal en leren in het alledaagse leven tegenover op school, taal en vakwetenschappelijke kennis, taal en het leren van schoolvakken.

De twee laatste hoofdstukken geven een aanzet voor vernieuwing en plaatsen de discussie over de rol van taal in onderwijsleersituaties in een historisch kader. Op het einde van elk hoofdstuk worden suggesties gedaan om verder te lezen. Deze publikatie is

Taal, school en kennis: de rol van taal in onderwijsleersituaties (1992) is een grondige bewerking van de SLO-publikatie **Leerlingen, taal en school** (1982) van Maria van der Aalsvoort & Bart van der Leeuw. Het is een uitgave van de SLO, VALO-M en de Nederlandse Taalunie.

De auteurs hebben de rol die taal speelt in onderwijsleersituaties geanalyseerd op basis van theorieën en onderzoeksresultaten uit verschillende wetenschappelijke disciplines: de taalwetenschap (taal), de

bijzonder geschikt om in lerarenopleidingen te gebruiken. Het boek telt 176 p. en kost 31 f.

Besteladres: SLO, afdeling Verkoop, Postbus 2041, NL-7500 CA Enschede, tel. 00-31-53-840 305.

Wiskundeonderwijs, taal en realiteit

"Op een bepaalde universiteit zijn er zesmaal zoveel studenten als professoren. Schrijf de vergelijking. Gebruik S voor het aantal studenten, P voor het aantal professoren." (p.9)

Bart Vandenbergh & Linda Verkimpe hebben aan het Centrum Leo Apostel van de VUB een onderzoeksproject uitgevoerd naar de interdisciplinaire mogelijkheden in het secundair onderwijs, met name de brug tussen talen en wiskunde. Het eindrapport is verschenen onder de titel **Wiskundeonderwijs, taal en realiteit: suggesties voor een zinvoller onderwijs** (1992).

In dit rapport zoeken de auteurs een antwoord op de vraag waarom zoveel leerlingen problemen hebben met wiskunde. Hun aandacht gaat vooral uit naar de minder sterke of minder gemotiveerde leerlingen in het secundair onderwijs. In het eerste hoofdstuk schetsen ze een beeld van de problematiek aan de hand van de vele moeilijkheden die leerlingen hebben met woordproblemen (de klassieke vraagstukken). In hoofdstuk 2 worden die ideeën leerpsychologisch, wiskundig-filosofisch en linguïstisch onderbouwd. Vervolgens worden praktische voorstellen geformuleerd die binnen de context van de Vlaamse leerplannen bruikbaar kunnen zijn bij het betekenis verwerven (hoofdstuk 3) en het betekenis creëren (hoofdstuk 4). In het laatste hoofdstuk schetsen de auteurs hoe een alternatief wiskundeonderwijs eruit zou kunnen zien. In bijlage een inventarisatie van de kenmerken van de wiskundige vaktaal op school en van enkele taal- en stijlfouten uit Vlaamse schoolboeken. Het rapport bestaat uit twee delen, telt 586 p. en kost 620 fr. (+ verzendingskosten).

*Besteladres: VUB, Centrum Leo Apostel, Pleinlaan 2, 1050 Brussel.
(of door overschrijving van 660 fr./37fl. op*

rekeningnummer 001-0686456-63 van de VUB met vermelding F.3790 - CLEA: Wiskunde en taal.)

Taalgebruik in de klas: Zijn daar nog vragen over?

Ik Dave, eum wat is een akineet?

II Eum, een cel met verdikte wand die gaat ontkiemen in gunstige omstandigheden. En die gunstige omstandigheden dat zijn temperatuur, licht en vochtigheid.

Ik En wat is nu eigenlijk die akineet? En geef nu alsjeblief niet hetzelfde antwoord ...

II Een cel met verdikte wand die gaat ontkiemen in ...

Aan het Interfacultair Centrum voor Toegepaste Linguïstiek van de UFSIA heeft van maart 1990 tot oktober 1992 een FCFO-onderzoeksproject op Ministerieel Initiatief gelopen over Nederlands in de niet-taalklassen. Veerle Geudens & Rita Rymenans hebben in een eerste fase het terrein theoretisch verkend aan de hand van literatuur en op basis daarvan een analysemodel ontwikkeld. In een tweede fase hebben ze twaalf lessen geobserveerd in een eerste en een vierde jaar van twee scholen voor secundair onderwijs: een voor algemeen vormend (ASO) en een voor beroepsonderwijs (BSO). Deze lessen werden op geluidsband geregistreerd, vervolgens geprotocolleerd en tenslotte geanalyseerd aan de hand van het ontwikkelde model. Er werd onder meer aandacht besteed aan de manieren waarop leerkrachten betekenis geven aan vaktermen, de talige leerdoelen die ze (vaak onbewust) nastreven, en de eisen die ze stellen aan de taalvaardigheid van hun leerlingen. In afzonderlijke interim-rapporten is over deze twee fasen gerapporteerd (1990 en 1991). Het eindrapport **Taalgebruik in de klas: Zijn daar nog vragen over?**, dat binnenkort verschijnt, inter-

preteert de observatiegegevens vanuit drie verschillende invalshoeken: de communicatie in de klas, schools leren en de rol van taal, en vakmatig leren en de rol van vaktaal. In het laatste hoofdstuk worden een aantal alternatieven kort voorgesteld.

Besteladres: Veerle Geudens & Rita Rymenans, UIA, departement Didactiek en Kritiek, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel. 03/820.29.79.

Nederlands in de niet-taalvakken

Nederlands in de niet-taalvakken was het thema van de Algemene Conferentie van de Nederlandse Taal en Letteren van de

Nederlandse Taalunie, die op 14 november 1992 in Noordwijkerhout (NL) plaatsvond. Na een historische schets van 20 jaar Nederlands in de niet-taalvakken werden negen lezingen gepresenteerd rond drie thema's: 1. de rol van taal bij het leren op school - beschrijving en analyse; 2. de rol van vaktaal bij het verwerven van vakkennis - leren door praten; 3. de rol van een taalbeleid bij de implementatie van een gewenste didactiek. Binnen afzienbare tijd verschijnt het conferentieverslag in de reeks Voorzetten van de Nederlandse Taalunie.

Besteladres: Marleen Roosens, Nederlandse Taalunie, Stadhoudersplantsoen 2, NL-2514 JL Den Haag, tel. 00-31-70-346.95.48.

T U S S E N D O O R

Basisvorming Nederlands

Op 19 maart 1993 heeft in de gebouwen van de UIA de jaarlijkse conferentie plaats van de Vereniging van Vlaamse MoedertaalDidactici. Ze is dit keer gewijd aan de problemen in verband met de basisvorming en de plaats van het schoolvak Nederlands daarin.

Sprekers zijn H. Bonset (SLO) over de basisvorming in Nederland, R. Standaert (DVO) over de basisvorming in Vlaanderen, A. Janssens en L. Osaer (DVO) over de kerndoelen Nederlands voor respectievelijk basis- en eerste graad secundair onderwijs.

Inlichtingen en inschrijvingen: CBL-UIA, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel. 03/820.29.61.